INDEX GENERALIS

CONCLUSIONUM QUAE IN PLERISQUE ACTIS IN HOC VOLUMINE CONTENTIS ADNOTATAE SUNT, QUARUM MATERIA IN SINGULIS ACTIS AMPLE EXPOSITA, VEL DECLARATA REPERITUR.

Hae autem conclusiones sub sequentibus verbis comprehenduntur:

Canonicus theologus
Concursus
Confraternitas
Congregationes Romanae
Dispensationes Apostolicae
Distributiones
Episcopus quoad s. Visitationem
Irregularitas
Iurisdictio
Ius deferendi crucem
Ius funerandi
Iuspatronatus
Matrimonium
Missa quoad applicationem
Optio
Parochus quoad paroeciam
Paroecia quoad unionem
Pensio
Permutatio et resignatio
Professi votorum simplicium quoad officium divinum
Retributio
Sponsalia
Statutum
Vox in Capitulo

Canonicus theologus

Apprime respondet menti s. Trident. Synodi, quod lectiones s. Scripturae ad Cleri populique instructionem, habeantur in Cathedrali vel Collegiata. *pag.* 467.

Harum vero lectionum materiam esse debere ss. Scripturarum explanationem, colligitur ex pluribus resolutionibus s. C. Concilii, editis praecipue post Encyclicam *Inter praecipuas machinationes*, Gregorii XVI. *ibid.*

Huic iugi observantiae haud refragatur resolutio in themate; nam eadem servatur lectionum materia, et tantum indulgetur *in casu de quo agitur*, ut lectiones habeantur in Seminario, attentis forsan peculiaribus loci circumstantiis. *ibid.*

Concursus

Solius Episcopi iudicio commissum est renuntiare digniorem inter approbatos; ita ut eidem liceat, aliqua ex parte, examinatorum reformare iudicium, declarando esse digniorem, etiam illum qui ab eisdem uti tantum dignus vel idoneus declaratus fuerit. *pag.* 370.

Ex huiusmodi ergo iurisprudentia dicendum, per concursum, actum collationis non perfici, sed ad illum dumtaxat disponi et praeparari. *pag.* 371.

Ideo nemo ex concurrentibus ius ullum acquiret ad obtinendum bene-

ficium ex iudicio examinatorum favorabiliori; alioquin electio et renuntiatio dignioris inter approbatos, non relinqueretur solius iudicio Episcopi. *ibid.*

Quamquam in casu quo unus solus sit concurrens, maiores requirantur rationes ad ipsum excludendum, tamen concurrens ius certum non acquirit, ita ut Episcopus cogi possit ad institutionem dandam: quia tota substantia actus collationis paroeciarum iudicio et episcopali iurisditioni relinquitur. *ibid.*

Iuxta *Trid. Sess. 24 cap. 18,* renunciari ab examinatoribus debent quotquot, praevio cumulativo iudicio, idonei iudicati fuerint aetate, moribus, doctrinâ, prudentiâ, et aliis qualitatibus ad vacantem Ecclesiam gubernandam. *ibid.*

Hinc S. C. C. quae oculis diversis scientiam qualitatesque Ferdinandi conspexit, malam fuisse censuit examinatorum relationem, iussitque novum fieri concursum coram aliis examinatoribus. *ibid.*

Confraternitas

Sodalitium canonice, seu cum approbatione Episcopi erectum, potest conficere statuta, seu legem constituere circa ea quae eius concernunt particulare regimen, idque ex iure scatet. *pag.* 191.

Attamen huiusmodi statuta, ut vim obligandi habeant, examinari et pro ratione loci approbari, iuxta Bullam Clementis VIII *Dominus noster* ab Ordinario debent, cuius moderationi et correctioni in omnibus et semper subiecta manent. *ibid.*

Ne tamen hae leges approbatione indignae habeantur, consonae esse debent tum Constitutionibus Apostolicis, tum ss. Congregationum resolutionibus. *ibid.*

Congregationes Romanae

Sacrae Congregationes de mandato et nomine R. Pontificis agentes enucleant, et determinant quodnam sit ius pro omni casu consimili, quando iudicant de postulatione aut de facto particulari. *pag.* 263.

Quamobrem, iuxta saniorem dd. sententiam, resolutiones ss. Congregationum, etsi redditae pro casibus singularibus, vim legis generalis habent, et pro casibus consimilibus obligant. *ibid.*

Huiusmodi sententia firmatur per resolutionem in casu datam; nam decernitur resolutionem redditam in *Caven.* et *Sarnen.* applicari debere casui Parochorum melitensium, primo consimili. *ibid.*

Proinde coemeterium publicum consideratur, *fictione iuris*, ceu pars districtus paroecialis quoad illos qui propriam sepulturam non habent; non vero quoad sepulturam habentes in Ecclesiis exemptis: nam etiam pro istis coemeterium publicum fit, fictione iuris, pars districtus Ecclesiae exemptae; et Regulares solummodo ius habent comitandi cadavera ab eorum Ecclesiis

ad coemeterium publicum, absque parocho. *ibid.*

Dispensationes Apostolicae

Incurrit excommunicationem latae sententiae, (quae in suo robore esse videtur etiam post Constitutionem *Apostolicae Sedis*) officialis qui praesumat aliquid muneris aut stipendii accipere aut exigere pro executione dispensationum Apostolicarum. *pag.* 118.

In dispensationibus autem, in forma pauperum expeditis, huiusmodi excommunicatio Summo Pontifici reservatur, et dispensatio, hoc vitio peracta, nullius declaratur roboris aut momenti. *ibid.*

Qua de re nulliter contrahuntur matrimonia, pro quibus concessa fuerit dispensatio in forma pauperum, quoties officiales pro illius dispensatione aliqua munera vel praemia exiguerint vel acceperint. *ibid.*

Verba Litterarum Apostolicarum, adiectio excommunicationis ipso facto incurrendae, et invalidatio ipsius dispensationis, in forma pauperum, cum hoc vitio expeditae, satis innuunt verum praeceptum, firmamque Principis, id praecipientis, voluntatem. *ibid.*

Quum autem Principis interdictum de non recipiendo aut aliquid exigendo toties iteretur, quoties Litterarum Apostolicarum executio committitur, ideo ex iure omnis contraria consuetudo inchoari nequit, cui inniti et per quam defendi possit factum officialium, aliquid accipientium. *ibid.*

Ex notissima quoque taxa Innocentiana praecipitur, Episcopum, eius vicarium generalem, et quemlibet ex eiusdem officialibus nil recipere posse, etiam oblatum sub specie muneris, in executione dispensationum Apostolicarum in causis matrimonialibus. *ibid.*

Distributiones

Ceu alias innuimus ex iure certum est, negligentes vel residere contemnentes, suas facere non posse quotidianas distributiones, quae interessentibus tantum conceduntur. *pag.* 81.

Ab hac iuris sanctione excipiuntur tantum illi, quos infirmitas, seu iusta et rationabilis corporis necessitas, aut evidens Ecclesiae utilitas excuset; quae tamen iusta causa Episcopo cognita esse debet. *ibid.*

Iuxta De Luca *Adnot. ad Concil. Trid. disc. 15 n. 15* commendabilis est mentique Tridentini consona consuetudo « reducendi omnes praebendas, totumque mensae capitularis assem ad formam distributionum. *ibid.*

Personis capitularibus, quibus imminet cura animarum, quotidianae conferri debent distributiones, si divinorum tempore parochialia munia exerceant. *pag.* 109.

Idque ex Tridentino ipso scatet *Sess. 22 cap. 3* « *quod si alicui ex praedictis Dignitatibus . . . cura animarum immineat . . . tunc pro*

tempore quo in curata Ecclesia resederit ac ministraverit, tamquam praesens sit, ac divinis intersit in Ecclesiis cathedralibus, aut collegiatis habeatur. » *ibid.*

Cui inhaerendo sanctioni S. C. C. pluries declaravit, canonico habenti curam animarum, etiamsi divinis non intersit, deberi quotidianas distributiones, si tempore quo divina officia celebrantur, audit confessiones vel alia ad ipsam curam spectantia exerceat. *ibid.*

Qua de re haud mirum videtur si veluti praesens in choro habeatur parochus, cum statum animarum perficit, aut Evangelium explanat; nam ex praecepto divino debet ille *oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini praedicatione et bonorum omnium operum exemplo pascere.* *pag.* 110.

Eadem dici posse de coadiutoribus Parochi nullum est dubium: ipsi enim parochi absentis, aut morbo impediti vices implent; et ideo *ubi eadem est ratio ibi eadem legis dispositio esse debet.* » *ibid.*

Cum autem determinari non possit, quoties gerentes animarum curam lucrari valeant distributiones, licet absentes a choro, seu qui legitimâ excusantur causâ, ideo S. C. C. adiicere solet – *onerata eorum conscientia* – ut innuat, eosdem hoc privilegio uti posse pro diebus et horis, in quibus animarum bonum pastores aliunde districte vocat. *ibid.*

Quum laborantes in vinea Domini denario defraudari non debeant: ideo ex dd. sententia lucrari possunt duas tertias distributionum partes Magistri qui beneficia possident quae in distributionibus tantum consistant. *pag.* 427.

Episcopus quoad s. Visitationem

Privilegium exemptionis haud includit exemptionem a visitatione Ordinarii; ceu colligitur ex variis resolutionibus S. C. C. in quibus, si ex una parte exemptionis privilegium haud denegatum fuit, ex altera tamen recognitum fuit in Episcopo ius visitandi. *pag.* 432.

Hinc simplex exemptio alicui Ecclesiae aut loco pio concessa, haud eximit eamdem a visitatione Episcopi, nisi de ea specialis et expressa mentio fiat; et in dubio an vera adsit exemptio, standum est pro iurisdictione Episcopi. *ibid.*

Quum ius visitandi, ad Episcopos pertinens, sancitum firmatumque fuerit per Tridentinum, contra quod plures docent non dari praescriptio, ideo contraria observantia, ad illud infringendum, haud proficeret, etiam quia ex non exercitio actus facultativi, ius positivum amitti nequeat. *pag.* 433.

Antistites ita iure fulciuntur quoad s. visitationem Ecclesiarum locorumque piorum, ut si aliquam Ecclesiam iure ordinario visitare nequeant, id facere valeant iure delegato, seu tamquam Delegati Apostolici, *Trid. Sess. 7 cap. 8 de ref. ibid.*

Irregularitas

Ecclesia vult clericorum ministerium esse *utile* et *honorabile*: hinc exclusit nonnullas personas, quorum ministerium in alterutro, vel in utroque deficeret, eosque constituit esse irregulares. *pag.* 455.

Ordinatos enim in quadam constitui dignitate prae aliis, ambigi nequit; ideo etiam illegitime nati a susceptione ordinum repelluntur, quia vitiosa eorumdem origo claritatem inficit, in hominum aestimatione. *ibid.*

Illegitime nati, per Apostolicam dispensationem ad ss. Ordines promoti iubentur, ut plurimum, sacrum exercere ministerium in locis quibus defectus ignoretur « *ut paternae* » *incontinentiae memoria a locis* » *Deo consecratis longissime arcea*» *tur; Trid. Sess. 25 cap. 15.* » *ibid.*

Iurisdictio

Ecclesiastica iurisdictio duplici titulo vindicari potest: nempe titulo *expresso* qui ex diserto privilegio Apostolicae Sedis promanet; vel titulo *praesumpto* qui ex possessione centum annorum, aut ex immemorabili gignitur. 177.

In defectu tituli expressi, quivis possessor, titulo praesumpto innixus, valet allegare, uti aiunt forenses, titulum *meliorem de mundo*, ad rem vel iurisdictionem sibi retinendam; quam ipse eiusque antecessores tamdiu sine quaerela retinuerint. *pag.* 178.

Titulum possessionis praesumptum ex centenaria, aut immemorabili partum deleri non potest, nisi per aliam centenariam, omnibus numeris absolutam. *ibid.*

Ex consuetudine immemorabili vel pacifica possessione, quaelibet illa sit, haud acquiri potestatem impertiendi sacramentalem absolutionem eruitur ex *cap. Si Episcopus 2 de Poenitent. et Remission. in Sexto. pag. 569.*

Fert enim indoles et ratio iudicii, ut solummodo in subditos sententia feratur. *ibid.*

Qua de re semper in Ecclesia persuasum fuit, atque uti verissimum a Tridentino *Sesses. 23. c. 17 de ref.* confirmatum, nullius esse momenti absolutionem a Sacerdote in eum prolatam, in quem ordinariam aut subdelegatam non habeat iurisdictionem. *ibid.*

Ius deferendi crucem

Unicam crucem in funeribus ducendis esse deferendam, illamque esse debere Ecclesiae ipsius ad quam corpus transfertur, certum est in iure, et in resolutionibus ss. Congregationum, nisi aliter longaeva statuat consuetudo. *pag.* 185.

Nullum ideo superesse potest dubium quod parochi iure polleant extollendi crucem in funeribus parochianorum suorum, qui ad paroecialem Ecclesiam deferuntur. *ibid.*

Iuxta vero ss. Congregationum resolutiones, ab hac regula excipitur

casus, quo adsint funebri processioni Capitula Cathedralis vel Collegiatae; tunc enim, propter debitam eisdem reverentiam extollitur crux Capituli interessentis, sub qua omnes incedere debent. *ibid.*

In funeribus ducendis, quibus Capitulum Cathedralis, aut Collegiatae intersit, praecedentia debetur Capitulo ipso, utpote digniori in ecclesiastica hierarchia. *pag.* 186.

Ius funerandi

Ius sepeliendi proprios parochianos et ius faciendi officium funebre super cadaveribus, cum primo stricte connexum, recensentur inter iura parochialia, et privative spectant ad Parochos. *pag.* 302.

Parochi habent iuris adsistentia in tumulatione suorum paroecianorum, qui sepulturâ careant, aut eamdem non elegerint. *ibid.*

Consuetudinem alleganti contra Parochorum iura, onus incumbit eam *concludenter* probandi, eoquod agitur de praescribendo iure alieno: cui praescriptioni ius ipsum commune resistit. *ibid.*

Verumtamen aliquando ius Parochorum conticescere potest, quum adsit qui in Ecclesia aliena sepulcrum maiorum possideat, vel quia eadem Ecclesia ius funerandi, seu tumulandi sibi acquisiverit ex privilegio, ex conventione, seu ex aliquo iusto titulo. *ibid.*

Iuspatronatus

Iuspatronatus tum passivum, tum activum in aliam personam, *secundo loco* vocatam, transire non potest donec aliquis extiterit *primo loco* vocatus, qui claris argumentis evincere valeat propriam successionem, propriamque vocationem. *pag.* 236.

Qua de re censentur nominati ab ipso fundatore, illi qui iure passivo fruuntur, possuntque iidem nominationi personae cuiuslibet iure proprio obsistere. *pag.* 237.

Ex Doctoribus licet beneficii institutori, in ipso fundationis limine, quaslibet apponere honestas conditiones, etiam iuri communi contrarias, dummodo non laedant beneficiorum essentiam. *ibid.*

Iurispatronatus ecclesiastici validissimum titulum praebet fundatio dotatioque beneficiorum. *pag.* 308.

Ex communi dd. sententia pro fundatione et dotatione beneficiorum non requiritur, ut fundatores de bonis propriis novas praebendas constituant: sed satis esse, ut beneficia erigantur ex bonis mensae capitularis, quorum fructus de cetero fundatoribus pertinuissent. *ibid.*

Ea iura sunt servanda, quae in huiusmodi erectionibus ac dotationibus fundatores sibi expresse reservata voluerunt, praesertim cum expressus Ordinarii consensus et Pontificis confirmatio accesserint. *pag.* 309.

Magnum existentis iurispatronatus argumentum eruitur ex observantia. Observantiae autem maximam demonstrationem praebent

Statuta capitularia, quae tanto maiori praestant auctoritate, quanto antiquiori aevo condita sunt. *ibid.*

Nominationes a Papa peractae etiam per saecula, patronorum iuribus non praeiudicant. *ibid.*

Odium in huiusmodi iurium exercitio non habetur, eo quod contra Episcopos servitutem constituant: cum qualitas patronalis canonicorum in Cathedralibus modum potius quam substantiam afficere videatur. Etenim loco simultaneae, electiones canonicorum Capitulo, Episcopo vero electorum confirmationes reservantur. *ibid.*

Quum ad acquirendum iuspatronatus ex lege ss. canonum requirantur fundatio, constructio vel dotatio Ecclesiae, unde versus tritus: « *patronum faciunt dos, aedificatio, fundus* » sequitur nullum ius Capitulum exerere posse in praebendis illis, in quarum constitutionem nihil contulit. *pag.* 350.

Verumtamen patronorum iura, quorum primum est facultas praesentandi clericum ad beneficium vacans, tamdiu subsistunt, quamdiu res iuripatronatus obnoxia in suo esse perseverat. *ibid.*

Ambigi non potest, praebendas canonicales in themate, dotes amisisse tum compilatione Fisci, tum patronorum socordiâ; qui nihil egerunt ut eaedem servarentur; hinc periisse dicendum est de facto, si non de iure; ast in re quae esse desiit nemo ius exercere valet. *ibid.*

Matrimonium

Vulgatum est, quemlibet habere posse non duo tantum, sed etiam plura domicilia, singulorumque iuribus et praerogativis frui. *pag.* 228.

Iuxta dd. videtur ex mutatione accidentali, absque animo deserendi domum paternam, et absque voluntate alibi perpetuo manendi, non cessare iurisdictionem Parochi primi domicilii. *ibid.*

Ex Benedicto XIV *de Synod. Dioec. lib. 13 cap. 23 n. 5.* dubitari non potest de validitate matrimonii contracti coram Parocho, qui etsi alio nomine accersitus, tamen a contrahentibus uti Parochus adhibitus fuerit. *ibid.*

Etenim ex *cap. De eo qui cognov. cons.* eruitur, publicum et notorium esse debere aut idoneis testibus probatum impedimentum dirimens, ut validitas matrimonii impeti possit. *pag.* 423.

Neque ex rumore viciniae aut ex coniugum confessione, propriam turpitudinem revelantium, probatio sufficiens semper eruitur ad irritandum matrimonium; eoquod qui se accusat agi videtur ab errore vel a dolo. *ibid.*

Etsi non requiratur quod testes tales sint, ut factum de visu agnitum referant, quod saepius impossibile esset; tamen tales esse debent ex iure, qui circa indicia vel circumstantias ita referant, ut per inductionem actus comprobetur. *ibid.*

Etiam ex divo Thoma *in 4 dist. 29 quaest. unic. art. 3 quaest. 1 in corp.* matrimonium, metu gravi iniuste incusso, initum in utroque iure nullum irritumque fit. *pag.* 444.

Attamen standum est pro validitate matrimonii, quatenus, omnibus consideratis, dubium supersit, an metus iniuste ad matrimonium contrahendum incussus, gravis considerandus sit nec ne; vel quatenus gravis extiterit, sed concludenter probari nequivit. *ibid.*

Etenim, praeterquamquod cum contractus celebratus est, possessio, seu praesumptio stat pro eius valore, idem exoscere videntur tum reverentia sacramento debita, tum respublica, prolesque educanda, quarum interest ut matrimonia non solvantur. *ibid.*

In themate videtur aut nullimode adfuisse vim metumque ad matrimonium ineundum; aut, si adfuit, rite probatam non fuisse. *pag.* 445.

Missa quoad applicationem

Regula est generalis, quamplurimis confirmata S. C. C. resolutionibus, eum qui beneficium fundavit, Missaeque celebrationem iussit, voluisse quoque eamdem sibi applicari. *pag.* 200.

Nam ex regula *114 ff. de reg. iur.* « *In obscuris inspici solet quod verisimilius est, aut quod plerumque fieri solet.* » *ibid.*

Haec verisimilitudo eiusmodi est, quae ad nihilum redigi nequeat, nisi gravissimae adfuerint praesumptiones in contrarium; quod scilicet fundator missarum praecipiens celebrationem, liberam reliquerit applicationem. *ibid.*

Optio

Iuri communi haud innititur ius optionis, sed invehitur statuto, consuetudine aut Apostolico privilegio. *pag.* 64.

Invehi consuetudine ius huiusmodi colligitur ex *cap. IV de consuet.* ubi Bonifacius VIII ait: « *Cum in tua Ecclesia, in qua consuetudo habetur quod antiquiores Canonici gradatim meliores, si voluerint, possint, cum vacant per se vel per alios optare praebendas....* » *ibid.*

Ius hoc tamen exercendum esse intra viginti dies ex iure communi eruitur, aiente Bonifacio VIII. eod. c. *Ne praetextu eiusdem consuetudinis, provisiones...ultra debitum differantur, statuimus ut executores... optare volentes per viginti dies dumtaxat expectent... ibid.*

Ius optionis consentaneum est iustitiae et aequitati: docet enim ut qui prae ceteris laboris diurnique servitii onera tulerint, prae ceteris quoque remunerationis commodum persentiant. *pag.* 65.

Optandi consuetudinem haud tolli per non usum plures autumant auctores: quum enim optio concedatur facultative, *si voluerint*, conditio haec contemplatur etiam potestatem non optandi; veluti liberae

actiones, quae in faciendo vel non faciendo consistunt; ideo iura facultatis imperscriptibilia dicuntur. *ibid.*

Parochus quoad paroeciam

Decernitur ex *Trid. Sess. 24 cap. 13 de ref.* populos in certas propriasque paroecias distinguendos esse; et unicuique Ecclesiam propriam, et peculiarem, perpetuumque parochum esse assignandum, qui oves suas cognoscere valeat et a quo solo oves propriae sacramenta suscipere debeant. *pag.* 325.

In themate dubitari non potest duas esse paroecias, iam tum distinctas per Ordinarium, quum executus fuerit decretum Visitatoris apostolici; quod evincitur per institutionem duorum vicariorum, qui postea omni in aevo, per concursum et per canonicam investituram libere electi ab Episcopo fuerunt, independenter a Capitulo Cathedralis. *ibid.*

Etsi cura habitualis apud Capitulum maneat, gerens tamen actualem animarum curam offerre debet sacrificium pro populo ex *Trid. Sess. 23 cap. 1 de ref.* ex Bened. XIV *Constit. Cum semper oblatas,* aliisque Pontificum constitutionibus; neque per Missae conventualis celebrationem huic oneri satisfacit parochus: quum duo sint onera inter se distincta. *ibid.*

Consuetudines huiusmodi oneribus contrariae invectae, semper habentur ceu abusus et corruptela omnino proiicienda. *pag.* 326.

Neque ambigere paulisper licet, animarum pastores pabulo verbi Dei reficere debere oves sibi concreditas, diebus festis, quum pat la sit censura Tridentini *Sess. 5 cap 2 de ref.;* et RR. Pontifices pluries per Constitutiones, ad hoc editas institerint pro huius dispositionis observantia, nihil obstante contraria consuetudine, etiam immemorabili. *ibid.*

Pariter onus docendi pueros fidei rudimenta, dominicis aliisque diebus festis, in singulis paroeciis, parochis committitur ex Trid. *Sess. 24 cap. 7;* absonum tamen non est, sed omnino commendabile, ut alii quoque operam suam praestent ad hoc opus, sub directione tamen parochorum. *ibid.*

Episcopi, generaliter loquendo, adigere non possunt Sacerdotes, animarum curae minime addictos, ad christianam doctrinam docendam: possunt tamen ex *Constit. Etsi minime* clericis denegare ascensum ad ordines maiores, et Sacerdotibus beneficia, si parochis operam suam commodare neglexerint in tradenda doctrina christiana. *ibid.*

Ius administrandi sacramenta Matrimonii et Eucharistiae pertinet, privative ad parochos qui curam actualem gerunt; ideoque nemo ius hoc sibi vindicare valet, etiamsi sit canonicus illius capituli, cui adsit cura habitualis. *ibid.*

Episcopi ex *Trid. Sess. 21*

cap. 6 de Ref. possunt beneficiis privare Parochos turpiter et scandalose viventes; quatenus in sua nequitia incorregibiles perseverent, postquam praemoniti, coerciti atque castigati fuerint. *pag.* 488.

Quum tamen privationis poena maxima sit et morti civili aequiparetur, infligi nequit, nisi praemissâ canonicâ formâ, ex qua oriatur concludens criminum probatio, et constet, Parochum monitum noluisse a perditionis viâ recedere. *ibid.*

Oneribus quae respiciunt curam animarum et administrationem sacramentorum satisfaciendum est per parochum, curam gerentem actualem, si congruam habeat a iure volitam. *pag.* 527.

Inter onera quae Sacramentorum administrationem, et animarum curam tangunt, videtur recensendos esse coadiutorum impensas. *pag.* 528.

Paroecia quoad unionem

Validitas et iustitia unionis paroeciarum pendet ex rationibus ipsam unionem suadentibus atque ex auctoritate Superioris eamdem decernentis. *pag. 207.*

Qua de re prudenti arbitrio Episcoporum, ut plurimum remittendum esse videtur unionis negotium, cuius iustitia ex singulorum casuum adiunctis pensitanda est. *ibid.*

Ex tridentino *Sess. 7 cap. 6 de Ref.* competit Episcopis, etiam tamquam Apostolicae Sedis legatis, uniones paroeciarum peragere in casibus a iure concessis. *ibid.*

Ex canonica iurisprudentia eruitur unionem beneficiorum fieri solere absque praeiudicio habentium iura super beneficio unito; ita ut singulis sua iura inviolata serventur, quoties compatibilia sint cum unione, *pag.* 331.

Pensio

Doctores unanimiter docent, locorum Ordinarios propriâ auctoritate, absque Apostolico beneplacito, imponere non posse pensiones beneficiis parochialibus. *pag.* 462.

Praescriptio vero centenaria, iuridice evicta, quoad pensiones, locum tenere potest beneplaciti Apostolici, praesertim si adsit iustus titulus. *ibid.*

Permutatio et resignatio

Permutationes beneficiorum a lure Canonico permissae in viridi observantia sunt: eaeque sunt peragendae ad normam Constitutionis Gregorii XIII sa. me. quae incipit « Humano vix iudicio. » *pag.* 37.

Gregoriana Constitutio habenda est tamquam ubique locorum recepta. *ibid.*

Per concordata, Reservationibus Apostolicis in eadem Constitutione contentis, nullum allatum fuit praeiudicium, nisi de resignationibus ac permutationibus in iisdem concordatis specialis mentio exiterit. *ibid.*

Secundum iuris communis praecepta, pro permutationum validitate

requiritur iusta causa, quae est necessitas vel utilitas Ecclesiae. Utilitas quoque permutantium pro iusta causa haberi potest, dummodo et in ea utilitas Ecclesiae reperiatur. *ibid.*

Ad permutationis negotium explendum mensis datur Episcopis aliisque collatoribus, intra quem permutationem vel accepto habere vel reiicere coguntur. Utili mense transacto, illico dispositio permutatorum beneficiorum ad s. Sedem devolvitur, quae eadem aliis idoneis concedendi sibi ius reservavit. *ibid.*

Usquedum s. Sedes de beneficiis resignatis, permutationis causa, non disposuerit, eadem vacantia manent: et nemini licet de iisdem beneficiis disponere. *pag.* 38.

Partium renunciationes, precibus iam s. Sedi oblatis, iura eiusdem s. Sedis quaesita haud laedunt, et pro non existentibus habendae sunt; fortius cum ex metus incussione vi extortae sunt. *ibid.*

De beneficiis, quorum dispositio s. Sedi devoluta est, novae resignationes nullae intrinsecus sunt, nominationes et collationes attentatum continent, quod intrinseca nullitate eas afficit. *ibid.*

Resignationes etiam in favorem editae coram Ordinariis nullae sunt habendae. *ibid.*

Idem dicendum est de resignationibus, quibus simoniacum pactum accessit. *ibid.*

Idem de resignationibus quarum intra tres menses publicatio defuit: deficiente enim publicatione, beneficia ipso iure in Curia vacantia fiunt, et sunt reservata Papae. *ibid.*

Beneficii cuius collatio nulla decernitur, fructus lite pendente percepti restituendi sunt. *ibid.*

Restitutio locum habere debet a die quo beneficiatus litis pendentiae notitiam habuit, nam ea die bonam fidem cessasse tenendum est. *ibid.*

Fortius ad restitutionem tenetur beneficiatus, si neque choralibus officiis adfuit, nam ei haud opitulatur praestiti servitii ratio. *ibid.*

Communis regula, fructus ab antecessore haud perceptos successori in beneficio adscribit, vel Capitulo ex iure accrescendi. *ibid.*

Verum hisce in casibus plurimi facienda est loci observantia ad cuius normam in fructuum perceptionibus proceditur. *ibid.*

Iuxta Constitutionem s. Pii V. *Quanta Ecclesiae Dei* Episcopi possunt recipere et admittere resignationes eorum dumtaxat, qui aut senio confecti aut corpore impediti vel vitiati, aut crimini obnoxii, aut censuris ecclesiasticis irretiti sunt. *pag.* 122.

Hinc ex praecepto Ecclesiae, seu ex iure humano positivo a nemine resignationes fieri possunt absque legitima causa. *ibid.*

Inter alias habetur uti legitima causa corporis debilitas seu infirmitas; quo in casu cedere debet lex humana legi naturali, a qua praecipitur valetudinis ac vitae ipsius conservatio. *ibid.*

Professi votorum simplicium quoad officium divinum

Professi votorum simplicium cuiuscumque ordinis, haud exceptis Minoribus, non tenentur ad recitationem privatam divini officii. *pag.* 257.

Nam ff. Minores, obligantur ad recitationem divini officii ceu obligantur Dominicani, Benedictini, Augustiniani; hinc si alii ab onere divini officii liberantur, etiam Capuccini dispensati fuerunt cum aliis a Summo Pontifice per resolutionem anni 1858. *ibid.*

Retributio

Ex Tridentino *Sess. 24 cap. 3 de Ref.* scopus praecipuum peragendae s. Visitationis ab Antistitibus is est, ut orthodoxa inducatur doctrina, boni mores serventur, pravi corrigantur, populusque fidelis ad religionem, pacem et innocentiam accendatur. *pag.* 85.

Attamen omnia haec expleri in s. Visitatione opus est *paterna charitate . . . . modesto equitatu et famulatu*, ne visitantes inutilibus sumptibus cuiquam graves onerosive fiant. *ibid.*

Hinc districte praecipitur ne ipsi Praelati aut quisquam suorum quidquam pro visitatione . . . . nec pecuniam, nec munus quodcumque, etiam qualitercumque offeratur, accipiant. *ibid.*

Nihil esse accipiendum, praeter victualia, s. Visitationis causâ, ita rigorose praeceptum fuit, ut minime proficiat contraria consuetudo, etiam immemorabilis; quinimo a visitantibus omnino servanda, ubi viget, consuetudo non recipiendi victualia, pecuniam aut quidquam aliud, sed omnia gratis faciendi. *ibid.*

Sponsalia

Non quolibet indicio populive rumore evincitur sponsalium existentia; sed concludentissima requiruntur argumenta, quae viri et mulieres voluntatem patefaciant; nam sponsalium contractus liberam in matrimonio voluntatem contrahentium coarctat. *pag.* 494.

Ideoque in foro externo standum est pro nullitate sponsalium, seu libertati contrahentium favendum est, quoties verba aut indicia dubia sint, aut plenam non faciant probationem. *ibid.*

Probationes *ex integro* per depositiones unius testis haud perficiuntur; quia dictum unius est dictum nullius; et quia *nec evangelium, nec ulla divina humanaque lex unius testimonio, etiam idoneo, quempiam condemnat nec iustificat.* *ibid.*

Statutum

Inspecto iure communi, ius condendi statuta, respicientia statum Ecclesiae, divinum cultum, ordinationem chori, et servitium Cathedralis pertinet ad Episcopum et Capitulum; *Rota p. 4 t. 1 decis. 494 n. 6 recent. pag.* 214.

Qua de re statuta, veluti privata lex, religiose servanda sunt per quoscumque de gremio Capituli existentes, quia ad rectum conferunt Capituli regimen. *ibid.*

Vox in Capitulo

Novi canonici, et extra capitularem massam positi sese ingerere non possunt in particularia negocia veterum canonicorum primae constitutionis, ceu pluries resolvit s. C. Concilii. *pag.* 132.

Episcopi possunt de consensu capituli novas erigere praebendas canonicales; quibus adiici possunt a fundatore vel a Capitulo quaedam conditiones ac reservationes, tum quoad distributiones, tum qnoad iura et praeeminentiam in choro. *pag.* 475.

Doctores communiter iugisque s. Congr. Concilii praxis fert quod canonici novae erectionis servare debeant conditiones et reservationes quae adiectae fuerint in limine fundationis. *ibid.*

Quas reservationes, quatenus etiam respicerent ius participandi de distributionibus, aliisque capituli emolumentis, iam acquisitis antiquioribus canonicis, s. C. Congregatio ratas habuit, probavitque exclusionem novorum, seu novae erectionis. *ibid.*

Ratae quoque habentur ab eadem s. Congregatione conditiones adiectae quoad praecedentiam: nam in iure haud reprobatur quod canonici novae erectionis ultimas in choro sedes occupent, iureque praecedentiae careant cum antiquioribus canonicis. *ibid.*